مشمولانی که به یکی از جهات زیر وارد غیبت اولیه شده باشند, غیبت آنان موجه بوده و از تنبیهات و محدودیت های مقرر در قانون و آیین نامه های مربوط از قبیل اضافه خدمت, دستگیری و معرفی به مرجع قضایی معاف می باشند همچنین رسیدگی به وضعیت آنان در خصوص معافیت ها, استخدام در نیروهای مسلح و موارد مشابه بلامانع است.

- ۱- بیماری یا صدمات جسمی و روانی وارده تاثیر گذار به مشمول که مانع اعزام بوده و موجب تأخیر در معرفی یا اعزام حداکثر به مدت ۲ ماه از زمان شــروع بیماری شــده باشــد (با ارائه مدارک مســتند و تأیید پزشــک معتمد سـازمان).
- ۲- بیماری یا مجروحیت و صدمات جسـمانی وارده به مشـمول منجر به بسـتری در بیمارسـتان که موجب تأخیر در معرفی یا اعزام حداکثر به مدت ٦ ماه از شـروع بیماری شـده باشـد(با ارائه مدارک مسـتند و تأیید پزشـک معتمد سـازمان) و در صورت عدم بهبودی و تأخیر بیش از ٦ ماه با تأیید شـورای پزشـکی سـازمان.
- ۳- فوت یکی از اعضـــای درجه یک خانواده که موجب تأخیر در معرفی یااعزام حداکثر به مدت ۳ ماه از زمان فوت شـده باشـد. در مورد فوت پدر یا مادر همسـر مشـمول, مدت تأخیر حداکثر یک ماه می باشـد.
- ٤- وارد آمدن آسیب جدی جسمی, روحی یا مالی به مشمول یا اعضای درجه یک خانواده وی بر اثر وقوع بلایای طبیعی مانند زلزله,سیل و طوفان و بروز حوادث قهریه مانند آتش سوزی, انفجار, سقوط هواپیما و تصادف شدید اتومبیل (جرحی و فوتی) که موجب تأخیر در معرفی حداکثر به مدت ٦ ماه از زمان وقوع حادثه شده باشد(با ارائه مدارک مستند و تأیید مراجع ذیصلاح).
- الف- نسبت به همسر و یا فرزند مشمول به تناسب شدت حادثه و ضرورت نیاز به سرپرستی, حداکثر تا ٦ ماه.ب- نسبت به پدر, مادر, برادر یا خواهر مشمول, حداکثر تا ٣ ماه.ج- نسبت به پدر یا مادر همسر مشمول حداکثر تا ٢ ماه.
- ۵- اشکالات اداری ایجاد شده در فرایند معرفی یا اعزام به خدمت که خارج از اراده مشمولین بوده و به تشخیص وظیفه عمومی شهرستان یا استان موجب تاخیر در اعزام یا معرفی حداکثر تا ۲ ماه (با ارائه مدارک مستند و به شرط احراز عدم قصور مشمول) شده باشد .
- ٦- تبعید ، توقیف و یا در حبس بودن مشمول با تأیید مراجع قضایی ذیصلاح, مشروط به اینکه شروع حبس قبل از ورود به غیبت باشد.
- ۷- در مواردی مانند بیماری همســر یا فرزند مشــمول که موجب تأخیر در معرفی حداکثر به مدت ۳ ماه باشــد(با ارائه مدارک معتبر و تأیید پزشک معتمد سـازمان).
- ۸- در مواردی که تاریخ عقد و ازدواج و یا تاریخ شـروع اختلاف مشـمول با همسـرش که منجر به طلاق گردیده قبل از تاریخ ورود به مرحله غیبت مشــمول بوده و موجب تأخیر در معرفی و یا اعزام به مدت ۳ ماه از تاریخ ازدواج و یا شـروع اختلاف گردیده باشـد(با ارائه مدارک مسـتند و گواهی از مراجع ذیصلاح).
- ۹- غیبت مشـمولان متقاضی اسـتفاده از امتیازات فوت بادر حین خدمت یا فوت در حین خدمت کارکنان پیمانی و پایور نیروهای مسلح مانع از رسیدگی به درخواسـت ایشـان نخواهد بود .

در رسیدگی به درخواست مشمولان وکارکنان وظیفه غایب در زمینه معافیت های کفالت, مددجویان و ماده (٦) قانون جامع حمایت از حقوق معلولان, علاوه بر در نظر داشتن معاذیر ذکر شده در ماده(۲) این آیین نامه, جهات زیر نیز به عنوان عذر موجه غیبت محسوب می شود.

- ۱- بیماری منجر به فوت پدر یا برادر مشـمول به شـرطی که به تشـخیص شـورای پزشـکی, شـروع بیماری پدر ونیازمندی به مراقبت مربوط به قبل از غیبت مشمول بوده و در طول مدت غیبت استمرار داشته باشد.
- ۲-بیماری نقص عضو و محجوریت پدر یا برادر مشمول که به تشخیص شورای پزشکی, شروع بیماری و نیازمندی به مراقبت مربوط به قبل از غیبت مشمول و در طول مدت غیبت مشمول استمرار داشته باشد.
- ۳- طلاق باین و یا غیابی مادر مشمول که به علت حبس, غایب مفقودالاثر بودن, اعتیاد شدید و بی مبالاتی پدر و موارد مشابه آن وقوع یافته باشد به نحوی که مشلمول قبل از ورود به غیبت و در طول مدت غیبت عملاً سرپرستی خانواده را بر عهده داشته و در صورت اعزام وی به خدمت, خانواده قدرت اداره معاش خود را از دست می داده است (با ارائه مدرک مستند و تأیید آن از سوی مراجع ذیصلاح)
- ٤-در موادری که تاریخ معلولیت اعضای درجه یک خانواده قبل از ورود به مرحله غیبت مشــمولین حادث شــده باشید.
- ۵- در صورتی که مشـمول عذر موجهی برای غیبت نداشـته اما به دلیل به وجود آمدن شـرایط خاص برای خانواده وی, در حال حاضـر قادر به اعزام به خدمت دوره ضـرورت نباشــد, غیبت وی برای اسـتفاده از معافیت در موارد زیر موجه می گردد:
- الف- در مورد کفالت موضوع بند ۷ ماده ٤٤ قانون که همسـر مشـمول فوت کرده و از او دارای یک فرزند صغیر باشــد حداکثر دارای ۳ سـال غیبت, و در صورت داشـتن دو فرزند صغیر حداکثر تا ۵ سـال غیبت و در صورت داشـتن ۳ فرزند صغیر و بالاتر حد اکثر تا ۸ ســال غیبت.ب- در مورد کفالت موضـوع ۷ ماده ٤٤ قانون که همســر مشــمول بعد از ازدواج معلول شــده و نیازمند

مراقب باشد در صورت معلولیت متوسط حداکثر تا ۲ سال غیبت و در صورت معلولیت شدید و خیلی شدید حداکثر تا ۵ سال غیبت.ج- در مواردی که پدر یا مادر یا برادران و خواهران مشـمول به دلیل بیماری شـدید یا معلولیت نیازمند مراقب باشـند و مشمول نیز یگانه مراقب آنان بوده و در صورت اعزام وی به خدمت, خانواده قدرت تأمین معاش و اداره زندگی را از دست بدهد حداکثر تا ۵ سال غیبت

مدارک و مستندات مربوط به معاذیر موجه برای توجیه غیبت مشـمولان یا کارکنان وظیفه به شـرح زیر می باشـد:

الف- مدارک مربوط به اقدامات پاراکلینیکی مراکز درمانی دانشـــگاه ها و یا نیروهای مســـلح از قبیل نتیجه آزمایشـات رادیوگرافی ها, رادیولوژی ها, آندوسـکپی ها, سـونوگرافی ها, سـیتی اسـکن ها, MRI و ... که دلالت بر بیماری یا صـدمات وارده به مشــمول داشــته و مورد تأیید پزشــک معتمد بهداری فرماندهی انتظامی اســتان قرار گیرد.

ب- گواهی های صادره از مراکز درمانی و بیمارستان ها به انضمام روگرفت خلاصه پرونده بیمارستانی مبنی بر بیماری و بستری بودن مشمول یا همسر یا فرزند وی با تأیید پزشک معتمد بهداری فرماندهی انتظامی استان. پ- گواهی فوت صادره از ثبت احوال در خصوص فوت یکی از بستگان مشمول (پدر, مادر, همسر, فرزند, برادر, خواهر, پدر یا مادر همسر)

ت- گواَهٰی صادره از سـازَمان آتش نشـانی محل مبنی بر وارد آمدن خسـارت مالی به مشـمول یا اعضـای درجه یک خانواده و همچنین پدر یا مادر همسـر وی بر اثر بروز حوادث قهریه مانند آتش سـوزی و انفجار.

ث- گواهی صـادره از مراجع قضـایی(پزشــکی قانونی) و انتظامی محل مبنی بر وارد امدن خســارات جســمی و روحی به مشــمول یا اعضـای درجه یک خانواده و همچنین پدر یا مادر همســر وی بر اثر تصـادف شــدید اتومبیل (جرحی و فوتی) و حوادث مشـابه از قبیل سـقوط هواپیما, حوادث مربوط به قطار و ...

ج- گواهی صادره از بخشداری یا فرمانداری محل مبنی بر وارد آمدن خسارت جسمی, مالی و روحی به مشمول یا اعضای درجه یک خانواده و همچنین پدر یا مادر همســر وی به ســبب زلزله, ســیل و طوفان و صـاعقه (رعد و برق)

چ- گواهی صادره از بالاترین مقام اجرایی و اداری مراکز آموزش عالی و دانشگاهی وابسته به وزارت علوم, وزارت بهداشت, حوزه علمیه و آموزش و پرورش در مراکز شهرستان ها در خصوص چگونگی و نحوه بروز اشکالات اداری در خصوص عدم اعلام به موقع آخرین وضعیت تحصیلی دانشجویان و طلاب و دانش آموزان به سازمان.

ح- گواهّی صادره از نیروی اُنسّانی سازمان های بکارگیرنده مشّمولان متعهد خدّمت و همچنین نیروی انسـانی نیروهای مسـلح در خصوص چگونگی و نحوه بروز اشـکالات اداری در خصوص عدم اعلام به موقع وضعیت خدمتی مشـمولان به کارگرفته شده یا رها شـده از خدمت به سـازمان وظیفه عمومی.

خ- رو گرفت حکم صادره تایید شده از مراجع قضایی صادر کننده حکم در خصوص توقیف یا حبس بودن مشمول و یا در حبس بودن, غایب, مفقودالاثر بودن پدر یا سرپرست دیگر خانواده با ذکر تاریخ شروع و خاتمه محکومیت.

د- اسـتعلام از مراکز درمانی و بهداشـتی یا پزشـکی قانونی معتبر و همچنین تأیید مراجع انتظامی محل مبنی بر اعتیاد شـدید پدر یا سـرپرسـت دیگر خانواده.

ذ- عقد نامه یا طلاقنامه و شناسنامه های مشمول و همسرش

ر- استعلام از ثبت احوال و یا ثبت اسناد در خصوص صحت و یا سقم سابقه ازدواج یا طلاق در خصوص مشـمول و یا اعضاک درجه یک خانواده وی.

ز- برگه تحقیقات محلی کلانتری یا پاسـگاه محل سـکونت در خصـوص شــروع اختلاف مشــمول با همسـرش و یا مادر مشـِمول با همسـرش و یا دادنامه و برگه های احضاریه صادره از مراجع قضایی در این خصوص.

ژ- برگ رأی شـورای پزشـکی مبنی بر اعلام نظر در خصوص نیازمند به مراقبت پدر یا برادر بالای ۱۸ سـال در طول مدت غیبت مشــمول و در صــورت فوت آنان به ســبب بیماری, تأیید بیماری و نیازمند به مراقبت قبل از فوت و در طول مدت غیبت توسـط شـورای پزشـکی

س- روگرفت از دادنامه و حکم صـادره از مراجع صـالحه قضـایی در خصـوص طلاق غیابی مادر به ســبب حبس, مفقودالاثر بودن یا اعتیاد شِدید شوهر مادر (پدر یا شوهر بعدی مادر)

ش- استعلام از سازمان تامین اجتماعی محل مبنی بر عدم دریافت مستمری پدر و یا مادر.

ص- انجام تحقیقات از شـورای اسـلامی محل سـکونت توسـط پلیس اطلاعات یا کلانتری یا پاسـگاه انتظامی محل مبنی بر صحت سرپرستی و امرار معاش خانواده توسط مشـمول.

ض- گواهی صادره از کمیته امداد یا بهزیستی استان مبنی بر تحت پوشیش بودن اعضای درجه یک خانواده

ط- گواهی صادره از سازمان بهزیستی استان مبنی بر معلولیت اعضای درجه یک خانواده با ذکر تاریخ معلولیت.

ظ- گواهی صادره به امضاء مسئول اداره پست شهرستان محل سکونت مشمول, مبنی بر عدم ارسال تحویل به موقع مرسوله به مشمول با ذکر دلایل منطقی و قابل قبول.

ع- گواهی صادره به امضاء مسئول دفتر خدمات الکترنیک انتظامی (پلیس+۱۰) مبنی بر قطعی شبکه ارتباطی و عدم امکان ثبت درخواست مشمول در آخرین روز مهلت معرفی با تأیید مدیر سیستم فاوای شهرستان.